діяльність учнів, формують комунікативні компетентності, розвивають критичне мислення та креативність.

Сучасні технології відкривають нові можливості для інтерактивного, індивідуалізованого та змістовного навчання, наближаючи учнів до реального мовного середовища. Завдяки їм я, як вчитель можу перетворити урок на цікаву подію.

Отже, поєднання традиційних методів із сучасними цифровими інструментами є запорукою якісної мовної освіти, що відповідає вимогам XXI століття.

Список використаних джерел

1. Harmer, J. (2015). The practice of English language teaching (5th ed.). Pearson Education Limited.
2. Nunan, D. (2004). Task-based language teaching. Cambridge University Press.
3. Кабінет Міністрів України. (2020, 30 вересня). Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти (Постанова № 898).
4. Морська, Л. І. (2008). Інформаційні технології у навчанні іноземних мов. Астон.
5. Ніколаєва, С. Ю. (2011). Сучасні підходи до викладання іноземних мов. Іноземні мови, (1), 39–46.
6. Пометун, О., & Пироженко, Л. (Уклад.). (2002). Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. А.С.К.
7. Редько, В. Г. (2017). Лінгводидактичні засади навчання іноземної мови учнів основної школи. Генеза.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА

Мардзявко Катерина Олександрівна
доктор філософії
Миколаївський національний аграрний університет, Україна

Сучасні трансформації суспільства, цифровізація виробничих процесів, розвиток інноваційних технологій та загострення екологічних проблем зумовлюють необхідність переосмислення ролі особистості у системі взаємодії людини, суспільства і навколишнього середовища. Особливого значення набуває формування екологічної культури фахівця, яка передбачає не лише володіння відповідними знаннями, а й усвідомлення особистої відповідальності за наслідки професійної діяльності.

У цьому контексті важливе місце посідає дисципліна «Психологія праці та екокультура особистості», спрямована на формування розуміння психологічних закономірностей професійної діяльності та розвитку екологічно відповідального ставлення до навколишнього середовища. Поєднання психологічного й екологічного складників професійної підготовки створює передумови для

формування цілісної системи цінностей, мотивів і моделей поведінки майбутнього фахівця. Важливість інтеграції екологічної складової в професійну підготовку підкреслюється також у дослідженні К. О. Мардзявко, де екологічна орієнтація технологічного розвитку розглядається як педагогічна умова формування особистості здобувача освіти [1].

Екологічну культуру особистості доцільно розглядати як інтегровану характеристику, що поєднує екологічні знання, ціннісні орієнтації, переконання, практичні навички та готовність до відповідальної поведінки. Вона виявляється у ставленні людини до природних ресурсів, раціональному використанні енергії, дотриманні екологічних вимог у професійній діяльності, а також здатності оцінювати можливі екологічні наслідки прийнятих рішень.

Водночас формування екологічної культури не може обмежуватися виключно засвоєнням теоретичних знань. Важливу роль відіграють психологічні механізми становлення екологічно відповідальної поведінки, зокрема мотивація, особистісні переконання, емоційно-ціннісне ставлення до природи, самоконтроль і здатність до рефлексії. О. В. Літвінова та О. І. Беспарточна акцентують увагу на психолого-педагогічних засадах формування екологічної культури студентів, що передбачає комплексний підхід до розвитку екологічних знань, ціннісних орієнтацій та відповідальної поведінки [2]. Саме ці компоненти забезпечують перехід від усвідомлення екологічних проблем до практичної реалізації відповідних принципів у повсякденній та професійній діяльності.

З позицій психології праці особливої уваги потребує взаємозв'язок екологічної культури з умовами організації професійного середовища. Раціональне використання матеріальних та енергетичних ресурсів, дотримання вимог охорони праці, зменшення виробничих відходів, використання екологічно безпечних технологій є не лише технічними або організаційними завданнями, а й результатом сформованої професійної свідомості працівника. Відповідно, екологічно відповідальна поведінка має розглядатися як важлива складова професійної компетентності сучасного фахівця.

У процесі професійної підготовки доцільно застосовувати комплекс психолого-педагогічних підходів, які забезпечують поступове формування екологічної культури особистості. Серед них варто виокремити:

- компетентнісний підхід, що передбачає формування здатності застосовувати екологічні знання для розв'язання практичних професійних завдань;
- особистісно орієнтований підхід, спрямований на розвиток індивідуальної екологічної відповідальності, мотивації та ціннісних орієнтацій;
- діяльнісний підхід, який забезпечує закріплення екологічно доцільних моделей поведінки через практичну діяльність;
- інтегративний підхід, що передбачає поєднання психологічних, екологічних, технічних і професійних знань;
- інноваційний освітній підхід, який передбачає використання інтерактивних методів навчання, ситуаційного моделювання, проєктної діяльності та цифрових освітніх технологій.

Зазначені підходи узгоджуються з науковими положеннями О. Кірдан щодо формування екологічної культури майбутніх фахівців в освітньому процесі закладу вищої освіти та необхідності інтеграції екологічної проблематики у професійну підготовку [3].

Практична реалізація зазначених підходів може здійснюватися шляхом залучення здобувачів освіти до аналізу екологічних ситуацій, розв'язання виробничих завдань з урахуванням вимог ресурсозбереження, моделювання безпечних умов праці, виконання навчальних екологічних проєктів та оцінювання впливу професійної діяльності на навколишнє середовище. Особливу ефективність можуть мати проблемно-орієнтоване навчання та ситуаційні завдання, у межах яких здобувачі освіти мають самостійно обирати оптимальні рішення, враховуючи не лише економічні й технологічні, а й екологічні та соціальні наслідки.

Важливим результатом такої підготовки має стати формування здатності майбутнього фахівця діяти відповідально в умовах професійного середовища, дотримуватися принципів екологічної безпеки, раціонально використовувати природні ресурси та усвідомлювати взаємозв'язок між власною професійною діяльністю і станом довкілля.

Отже, формування екологічної культури особистості в умовах сучасного професійного середовища є комплексним психолого-педагогічним процесом, який потребує інтеграції екологічних знань, психологічних механізмів мотивації та практичної професійної діяльності. Поєднання компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного та інноваційного підходів сприяє розвитку екологічної свідомості, професійної відповідальності й готовності майбутніх фахівців до реалізації принципів сталого розвитку. Таким чином, екологічна культура виступає не лише особистісною характеристикою, а й важливою складовою професійної компетентності, що визначає якість трудової діяльності та відповідальне ставлення до навколишнього середовища.

Список використаних джерел

1. Мардзявко К. О. Екологічна орієнтація технологічного розвитку як педагогічна умова формування особистості здобувача освіти. Advances across scientific disciplines: The 1st International scientific and practical conference (Kyoto, Japan, September 17–19, 2026). Kyoto : Publishing Group, 2026. С. 112–118. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/26845.

2. Літвінова О. В., Беспарточна О. І. Психолого-педагогічні засади формування екологічної культури студентів. Вісник Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського. 2019. Вип. 2 (115). С. 29–35. DOI: https://doi.org/10.30929/1995-0519.2019.2.29-35.

3. Кірдан О. Формування екологічної культури майбутніх фахівців в освітньому процесі закладу вищої освіти. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2022. № 1 (25). С. 26–31. DOI: https://doi.org/10.31499/2307-4914.1.2022.258466.